

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimis.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukes, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz; J.
Danneberg; în Budapesta: A. V.
Götsberger; în Eciștea: Bernat; în
București: Agence Havas. Suc-
curiale de România; în Ham-
burg: Karoys & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe e colonă 8 or. și
80 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

Nr. 276.

Brașov, Joi 14 (26) Decembrie

1895.

„Gazeta” iese în ziua-care di.

Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Alegerea din Mercurea și Sașii.

Vedând cât sgomot face „Sieb. d. Tageblatt” din Sibiu cu alegerea municipală din Mercurea, încă și după ce acesta a fost *per nefas* casată, ni-am întrebat, că ore ce intenționează conducătorii Sașilor guvernamentali cu o astfel de procedere?

Aliații din Sibiu ai șovinistilor dela putere — ni-am dîs noi — pentru a-și manifesta solidaritatea de interese ce-i lîgă cu aceștia din urmă și pentru a susține prietenia cu Banffy și a dovedi lealitatea lor față cu el, au aflat de lipsă a-și câștiga înaintea lui un titlu de recunoștință, declarând războiul pretinsului șovinism al Românilor.

Ocaziunea binevenită pentru acesta li-a dat alegerea din Mercurea. Ei prezintă adecă lucrul așa, ca și când la Mercurea, unde au fost aleși numai Români, între cari și câți-va „martiri” ai procesului Memorandului, s'ar fi inaugurat din partea „șovinismului român” o acțiune ostilă elementului sășesc.

Intr'un articol al lui „Tageblatt” dela 9 (21) l. c. Româniisunt chiar fățiș acușați de a fi comis un act de *nelealitate* față cu Sașii, de a cărora „ocrotire” s'ar fi bucurat până acuma în comitat.

Se laudă Sașii sibiieni, că ar fi întîmpinat întot-déuna cu echitate și cu dreptate pe Români din comitat, ca și când a fi „echitabil” și „drept” față cu conlocuitorul tîu nu este o datorită, ci un merit special, care ar pretinde o deosebită recunoștință.

Să vedem însă în ce a constat acea „echitate” și „dreptate”, care se le fi câștigat Sașilor îndreptățirea de a pretinde ca fără de învoirea lor Români să nu pôtă candida pe nimeni din sinul lor la alegerile municipale?

Două din trei părți a populațiunei comitatului Sibiu este română. Conducătorii sași înainte cu 10—14 ani au avut înțelepciunea de a-și dice: este în interesul nostru să trăim în pace cu acești Români, cari sunt mai mulți ca noi, hai dîr să cădem la învoielă cu ei și să le facem și lor parte la alegerea de funcționari administrativi!

Și au lucrat cu minte așa, căci, o recunosc înși-și, prin această învoielă ei și-au asigurat pacea și liniștea în casă și au putut să se ocupe neturburați de rezolvarea problemelor dictate de interesele poporului lor.

Au lucrat dîr Sașii sibiieni — și acesta nu se pôte destul de tare accentua — înainte de tôte în *propriul lor interes*, când și-au dat silința a fi „echitabili” și „drepti” față cu Români în comitat, — dîcem anume și-au dat silință, pentru-că în realitate faptele lor au rămas încă de parte de adevăratele postulate ale echității și ale dreptății.

Ce și cât au făcut însă, repetim, au făcut-o în propriul lor interes și nu de dragul Românilor. Este dîr o apucătură nedemnă a veni acuma și a le dice acestora: noi avem majoritate zdrobitoare în congregația și puteam să alegem și mai înainte și acum tot numai Sași, dîr étă că am fost și suntem generoși și v'am ales și Români!

Este nedemn și ridicul chiar, când Sașii sibiieni se provócă la această „generositate” pentru a acușa pe Români, că la Mercurea au procedat neleal, când au pus pe listă numai Români.

Mai întăiu în Mercurea a fost numai o alegere parțială de reprezentanți comitatensî, care nu pôte fi asemănată cu alegerile de funcționari, cari se estind asupra întregului comitat. Al doilea din cercul Mercurii sunt deja 6 Sași aleși în congregația și așa alegînd Români

acum 6 din sinul lor au făcut să se valideze numai principiul egalei îndreptățiri.

De aici se vede, că alegerea dela Mercurea este numai pretextul pentru inaugurarea acțiunii ostile a firmei Wolff et Compania contra pretinsului șovinism român, este numai mijlocul de a alarma pe pacinicii Sași dela țără în contra Românilor, și ai face să credă, că sunt foarte amenințați din partea română, economică și politică, când în adevăr e vorba numai de manifestarea lealității Sașilor guvernamentali față cu stăpînirea unghurască, pentru ca numita firmă să se recomande și mai departe scutului ei, de care are așa mare lipsă, ca să-și pôtă face treburile.

Pactul austro-ungar.

Din incidentul desbaterilor mai recente din camera austriacă, dîarul german „Münchener Allg. Zeitung” scrie asupra pertractărilor privitoare la încheierea pactului între Austria și Ungaria între altele următoarele:

Pactul cu Ungaria va întîmpina de astă-dată mari greutăți. Conte Palffy declara în camera austriacă, în numele clubului-Hohenwart, că partizanii săi vor pretinde schimbarea convențiilor comerciale și a cotei cheltuelilor comune. Deja înainte cu doi ani prințul Carol Schwarzenberg afirmase, că e absolut neîncongiurabilă o schimbare a sistemului, care domnesce în Ungaria.

Pretensiunile austriace sunt chiar și de aceea îndreptățite, deore-ce Ungaria a făcut în acești 20 de ani din urmă mari progrese decât Austria, și deci trebuie să contribuă cu mai mult, decât cu 32% la cheltuelile comune.

De altă parte însă și Ungaria se plînge, că cota ei e prea mare. Astfel dela 1877 încôce motivează, între altele, reducerea cotei cu aceea, ca zahărul consumat pe teritor unghur se taxează cu dare în fabricile austriace, astfel încât consu-

mul zahărului cade în favorul tesaurului public austriac.

În fine, după-ce numitul dîar produce încă mai multe exemple analoge, încheiă dîcînd, că opoziția și dincôce și dincolo de Leitha luptă vehement contra stărilor actuale, și după ce este greu de-a iscodi o rezolvare mulțămitoare pentru amîndouă părțile, érašî se va încheia pactul pe baza calculelor din 1867, după cari calcule însă Austria ar fi vitreg tractată și în tôte privințele neîndreptățită.

„Restaurarea” la Sibiu.

Sibiu, 10 (22) Dec.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Am fost impedeat de-a vă raporta imediat despre „restaurarea” comitatensă, adecă despre alegerea de funcționari admin. la noi, întîmplată Joi în 7 (19) l. c. A fost remarcabilă adunarea, la care au luat parte aproape tôte membrii și un public numeros pe galeria. Membrii români veniseră și ei în număr mare auzînd mai ales, că Sașii vor să-și rupă cu tactica observată până acuma față cu Români, și nu se mai tîn de învoiala trecută la împărțirea posturilor.

Înțelegerea între Români și Sași, ce s'a făcut încă înainte cu vr'o 15 ani, era să fiă reînviată și acuma. Președintele clubului sășesc înainte de alege însu-și a oferit Românilor susținerea învoielei, dîr câte-va zile după aceea a declarat, că în urma „presiunii Sașilor dela țără” e silit a-și schimba cuvîntul dat. „Ein Mann ein Wort” e o vorbă care între Nemți s'a născut, între Sașii liberali ați nu se mai aplică. Ca să mascheze purtarea aceasta, se provócă tot la alegerea din Mercurea, ce ei au nimicit-o, depedșind și pe nevinovatul propretor P. Drăghici prin „administrative Verschiebung” la Săliște. Sub cestia exploatării alegerii din Mercurea zace ascunsă tendința duplă de-a harangua pe Sașii dela țără și de-a se insinua de altă parte în sus, că au salvat de „daco-români” granița, în

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Prisonerul.

De Nemirovitch-Dautchenko.

I.

În decursul ultimului război turcesc avu loc în noptea din ajunul anului nou o luptă între Ruși și Turci. Ca la o milă înderăptul liniei de bătăe aveau cartirul în aceeași curte dintr'un sat turcesc doi oficeri superiori.

— „Ei, domnule major, noptea de anul nou nu e într'adevăr deosebit de frumoasă”, dîse un colonel mic și gros cătră un major înalt, al căruia braț atirna într'o eșarpă. Amîndoi ședeau pe balconul unei case turcesce.

— „Da, și de acasă nu sosesc nici o epistolă.”

— „Acésta nu mă prea neliniștesce. Sci, cum stă cu poșta noastră campestră. Și totuși ar fi bine, decât am putea privi măcar numai cu un ochiu spre casă. La dracu! Crăciunul ne află la pasul Șipka, anul nou aici... Și acasă ard acum lumi-

nările, sar copiii în jurul pomului... Soția d-tale va fi cu copii la soția mea... Ele vorbesc de noi, și vor fi sigur neliniștite, că nu le sosesc dela noi nici o epistolă. Dîr cum putem scrie epistole, decât în tot timpul ne tirăm înainte? Ei, cum mai stai cu mâna?”

— „Ea cam arde.”

Noptea învăli pămîntul. Numai în fereștrile satului licăriau luminările. De-odată apărî pe stradă o zare roșie ca para focului și în lumina posomorită, care lumina întunerecul, se arată o față bărbosă.

— „Pantalejeffi!” strigă colonelul în direcția focului.

Facla pătrunse în curte. Îndată începî a bate din picioare înaintea oficerilor un cai, care era cu desăvîșire acoperit de fulgi de zăpadă. Cazacul, care ședea în șeuă, plecă facla, așa că nori negri de fum îi înconjurară mâna și începură a se urca încet și greoi spre cer.

— „Încătrău vrei să mergi?”

— „La avantposturi, d-le colonel.”

— „Pentru-ce?”

— „Au început să puse.”

— „Bine, călăresce și spune-le, că,

dacă nu se petrece ceva însemnat, să nu răspundă Turcilor. Pot ei să tot puse, să vor sătura îndată. Ce mai e érá-și?”

Doi soldați intrară din stradă în curte. Pantalejeffi ridică facla. Soldații înconjurau pe cine-va. „Mergi, mergi, pleșuvule, din cauza voastră, draci rași, nu mai avem odihnă”, rîsună din grupă. Evident, că soldații nu observară încă pe superiorii lor.

— „Ce e, copii?” întrebă colonelul.

— „Aducem un turc. El a voit să se ascundă dinaintea noastră în dosul unei tufe.”

— „Cum așa? În dosul unei tufe?”

— „El se pitulă pe pămînt spre a nu putea fi vădît în dosul tufe. Sub-locotenentul Wassiljeffi ordonă, să-l prindem de viu și să-l predăm Măriei Tale. El se numesce Mehmed.”

— „Luminéază aici, Pantalejeffi.”

Cazacul tînu facla de-asupra grupeii. La lumina ei roșie vedură oficerii o față cu nas mare și cu mustăți brunete sburlite. Pe frunte avea o sgarîetură roșie prospătă, capul îi era acoperit cu un turban murdar, și afară de acestea Mehmed mai

purta o manta din un postav gălbui de pîr de cămilă.

— „Oho, acesta-i un oficer”, dîse colonelul cătră pretinul său.

Majorul îl privi scrutător.

— „Și încă un cunoscut. Nu-l recunosc? Acésta sgarîetură... și la mâna stîngă trebuie să fiă retezate două degete. Arătați-mi mâna lui stîngă.”

Soldatul, care stetea mai aproape îl apucă pe Mehmed de mână și o ridică în sus.

— „Da, el este, Mehmed Bey, un colonel turc.”

— „Păcat, el a fugit din prinsóre. Generalul va ordona de sigur, să-l puște. Păcat! Ei, copii, conduceți-l întăiu la mine, unul dintre voi rămăne cu el, ceilalți doi depărtați-vé.”

Mehmed Bey fu condus în odaie și unul dintre soldați se postă cu pușca înaintea ușii.

Turcul era de-o statură uriașă, puternic și lat în spete.

Putea avea vre-o 50 de ani. Ochi trîști priviau de sub sprâncenele-i brunete și sburlite, mustetele lui brunete tremurau ca

a căreia apărare adretinendam coronam au fost chiamați.

Natural, că în asemenea împrejurări Români au trebuit să fie alarmați și indignați, auzind cum Sașii umblă era-și cu doi bani în trei pungi. Sașii în mod abuziv se provocă, că Români vor fi frânt pactul cu *ant înainte*, când ei înșiși l'au oferit cu *câte-va zile* mai înainte de alege. Ei întortochează faptele susținând, că cu câți-va ani înainte Români s'au abătut dela pact, și au votat pentru protonotarul C. Tobias — de 20 de ani în administrația — când a fost candidat de vice-comite, în ontra unui *finanț*, care în viața sa nu făcuse alt-ceva decât reperte de timbre și mandate asupra lor, și care n'a avut și nu are nici ideă de administrația. Schimonosesc și denaturăză faptele, când susțin, că prin această s'ar fi alterat pactul, când scie totă lumea că *Sașii de frunte au aninat* pe protonotarul să competeze la postul de vice-comite, și că tocmai în urma acesta Dr. Wolff, cu totă agitația ce a pus-o la cale până în ultimul cătun, în urma repulsiunii Sașilor față cu omul recunoscut și fără de praxă în administrația, abia și-a putut scote candidatul cu 50 de voturi majoritate, când Sașii fac 3/4 parte din membrii congregației.

Comesul-șpann *Thalman* deschide ședința mulțumind funcționarilor de până acuma pentru zelul dovedit. El a vorbit în limba maghiară cu greu, căci abia pôte bombăni ungurește, de te prinde mila.

La p. 1 se comunică, că alegerile municipale din Miercurea au fost cassate și că noua alegere s'a fixat pentru 20 Ian. n. 1896, rămând president electoral tot cel vechi — cu toate că Români au apelat la ministru.

Urmând actul alegerii ia cuvântul mai întâi avocatul *Ioan de Preda*, președintele clubului municipal român, și după-ace arată că Sașii au frânt pactul de până acuma, și că de aceea Români trebuie să considere alegerile de față ca act de putere din partea Sașilor, la care ei, Români, nu pot lua parte, face în numele reprezentanților români din congregația următoarea *declarațiune*:

Intre deputații români și sași din această congregație, după-cum de comun este știut, de mai mult timp a existat o frățesca înțelegere, carea făcea posibil, nu numai ca alegerile ce erau de drept, să se efectueze cu deplină armonie, ci și ca toate celelalte agende, ce aveau să-și afle rezolvirea lor în această congregație, să se rezolveze în mod armonios, și așa dicând fără deosebire respect la interesele speciale ale vre uneia dintre cele două naționalități, ce formează marea majoritate a locuitorilor din acest comitat.

Înțelegerea această, care până acuma a adus fructe destul de bune, de astă-dată și din incidentul alegerilor, ce tocmai au

să se efectueze, s'a nimicit. Și anume s'a nimicit ea prin împrejurarea, că domni deputați sași și respective corifeii și conducătorii acolora, cu care până aci ne înțelegeam frățesce în toate cestiunile de o mai mare importanță, și în deosebi și în afacerile alegerilor municipale, de astă-dată nu numai nu au acceptat candidările clubului român municipal, pentru posturile de ampoiași rezervate până aci pentru români, ci din contră au aflat de bine, ca să reducă de astă-dată numărul posturilor acolora, ce până aci erau ocupate prin Români, și să pretindă chiar hotărât, că într'un anumit cerc pretorial, în mare majoritate de români locuit, postul de prim-pretor să nu mai fie ocupat printr'un român ca până aci.

Ce-i va fi condus pe domni corifeii sași la ținuta lor această? Asta de astă-dată nu vom să o cercetăm și constatăm și aici. Ne mărginim deci numai pe lângă a constata faptul ca atare, pentru-că opiniunea publică se ovindește motivul atitudinii, ce vom observa noi, deputații români, atât la alegerile, ce ne stau de astă-dată înainte, cât și peste tot în viitor.

Prin această nu voesc eu să dic, că în urma lipsei de înțelegere ce s'a ivit, atitudinea noastră în viitor are să fie necondiționat ostilă și dușmănoasă; ci ceea-ce intenționez să dic este numai, că noi deputați români din acest comitat ne rezervăm pentru viitor deplina libertate a acțiunii, văgându-ne așăși a ne grupa și noi în viitor mai mult pe lângă interesele noastre speciale, precum vedem, că vă grupăți și d-văstră, d-lor deputați din majoritate, tot mai mult pe lângă speciialele interese ale d-văstră.

Puterea este astăzi în mâinile d-văstre, de-i marea majoritate a locuitorilor din acest comitat este de naționalitate română! Dela d-văstră deci singuri va atârna, într'un cât veți afla de bine, ca să așteptați la aceste alegeri de o parte justele așteptări ale locuitorilor români din comitat, de alta parte atitudinea Românilor, cari până aci au fost apliceți în oficiu.

Influența noastră asupra alegerilor efectuate a devenit cu totul paralizată prin faptul, că modestele noastre pretențiuni la adresa conducătorilor d-văstră de astă-dată nu au aflat așteptarea — după a noastră părere — cuvenită!

De aceea d-er eu mă simt îndatorat a face atât în numele meu propriu, cât și în al onnaționaliilor mei declarația:

„Cum-că noi, deputații români din comitat, ne rezervăm deplina libertate a acțiunii în viitor, că nu vom lua parte activă la alegerile efectuate; er rezultatul acolora nu-l vom privi de efuz al ingerinței noastre, nici de un act destul de just și eonitabil față cu Români, cari formează majoritatea precumpanitoare a locuitorilor din acest comitat.“

Dr. Wilh. *Bruckner* își exprimă părerea de rău, că Români nu vor să alegă pentru postul de fisolgăbiru în Miercurea, care nu s'a mai dat unui Român. Sașii au fost tot-deuna drepti și echitabili față cu Români, și și acuma în loc de un fisolgăbiru, decă ar fi competenți români, ar alege trei solgăbiru dintre Români, adecă pentru'un post de fisolgăbiru, două pos-

turi de solgăbiru. Nicăiri Români n'au fost mai mult considerați ca în comitatul Sibiului. Majoritatea săsescă va fi și de astă-dată dreptă față cu minoritatea română, cu totă declarația de refus a Românilor.

Part. *Cosma* răspunde d-lui *Bruckner*. Discursul d-sale (după „Tel. Rom.“) se resumă în următoarele:

Decă postul de protopretore în Miercurea este atât de *neînsemnat*, de ce cfer Sașii în schimb pentru el mai multe posturi de pretor? după cum afirmă el, ceea ce înșe nu este corect, pentru-că două posturi de pretor am avut și până acum, dar pe unul, pe cel din Săliște l'a ocupat un Sas, și propriamente acum pentru postul de protopretore din Miercurea ni-se ofere numai un post de pretore. Și decă este atât de neînsemnat acel post, pentru-ce vor Sașii cu ori-ce preț să-l iee din mâna Românilor, chiar și cu prețul frângerei amicitiei, ce a existat deci de ani între aceste două elemente, chiar acum, când dora pentru ultima dată ne-am intrunit în scopul de-a alege funcționari comitatensi?

Români numai invitați de clubul săsesc și-au făcut propunerile, și după ce au fost așăși prin bărbat competent, că Sașii și de astă-dată vor să observe pactul vechi, și încă fără considerare la agitațiile Miercurenilor, la cari Români n'au dat nici o ansă.

Români urmând provocării Sașilor s'au ținut strâns de *starea actuală*, și încă nici pentru postul de pretore din Săliște n'au candidat, er propunerile lor le-au comunicat în modul usitat cu clubul săsesc, cu toate acestea clubul săsesc a preferit să frângă pactul vechi, cu care s'a realizat în comitatul acesta o frățitate și linișce, căreia asemenea n'a fost nicăiri în țera întregă.

În astfel de împrejurări Români, decă țin la demnitatea lor, n'au putut face alta decât ce au făcut, să vă lase pe D-văstră, cari dispuneți de majoritatea precumpanitoare a voturilor, să faceți ce voiți. Al D-văstră va fi meritul, a D-văstre va fi și răspunderea pentru alegerile de astăzi. Români n'au dechierat, că de aci încolo vă vor face opoziția cu ori-ce preț, ci numai că-și rezervă mâna liberă. Dela faptele D-văstre va depinde atitudinea Românilor de aci încolo în comitatul acesta.

Alb. Arz. de *Straussenburg* dice, față cu espunerile d-lui *Cosma*, că invoela s'a încheiat înainte cu 12 ani numai pentru cazul acela, d-er și pe această Români au călcat-o.

Urmăz constituirea comisiunii de candidare. Fiind ales resp. numit în comisiune și câte un Român (Dr. A. Brote și P. Cosma) aceștia reunță, provocându-se la declarația Românilor.

Înainte de alegere, membri români,

cari au impus cu atitudinea lor solidară și energică, au părăsit adunarea.

Majoritatea săsescă a ales apoi cu aclamația pe cei scriși pe lista ei, adecă pe vechii funcționari, cu deosebirea, că fisolgăbiru din Miercurea G. Dreghicu a fost pus la Săliște în locul d-lui Dr. L. Lemenyi.

Conflictul anglo-american.

Vom reasuma aci pentru orientare pe scurt antecedentele conflictului dintre Anglia și Statele-Unite.

Originea conflictului datăză cam de mult. Jumătatea de aprs a *Guyanei*, pe care Englesii o luaseră Irlandezilor pe timpul răsbóielor lui Napoleon, e foarte defectuos delimitată în spre Venezuela, care, pe vremea aceea, era o colonie spaniolă. Vechile charte din timpul Spaniolilor sunt cu totul neesacte. Venezuela susține acum, că Anglia și-a împins înainte granița încetul cu încetul, și că și-a împărțit astfel teritoriul. Anglia răspunde, că granița merge pe calea fluvială dintre riul *Esequibo* și fluviul *Orinoko*, și e dispusă să primescă un arbitriu, care să hotărască liniile esacte de-lungul acestei căi; în spre răsărit înșe un arbitriu nu are ce căuta, căci acesta e teritoriu absolut engles.

Cu această cei din Venezuela sunt și mai puțin mulțumiți, pentru-că tocmai pe un teritoriu din răsărit s'au descoperit în timpul din urmă gismente de diamante și alte metaleuri prețioase, cari au fost imediat ocupate de Englesii. Afară de această Englesii au așășat o stațiune pe malul de răsărit al fluviului *Esequibo*, în fața unei stațiuni de pază ocupată de Venezueleni și în noptea anului nou 1895, când aceștia se depărtaseră pentru a serba anul cel nou, șese soldați englesi trecură fluviul și arborară drapelul britanic. Când se întorseră Venezueleni arestară pe Englesi și îi conduseră în oraș, d-er din ordinul guvernului fură liberați.

Anglia ceru satisfacția, d-er primi prin Iulie o notă din Washington, care cerea instituirea unui arbitriu. La 8 Decemvre a. c. Anglia trimise înșe președintelui Crespo o notă cerând o despăgubire de 12,000 lire sterlinge și redactată în formă de ultimatum. Er la nota d-lui *Cleveland*, Anglia răspunde, că doctrina *Munroe* nu e aplicabilă în cazul de față.

Etă cauza, care a provocat mesagiul d-lui *Cleveland*, care continuă a cere aplicarea *doctrinei lui Munroe*.

Doctrina această, emisă acum douăzeci și șapte de ani de presidentul *Munroe*, conține ideea, că *ori-ce amestec merit să vatem interesele guvernelor americane independente, trebuie considerat ca un act de dușmănie față cu Statele-Unite*. În conflictul dintre Anglia și Venezuela, Statele Unite ved

și când prizonierul ar voi să dică ceva, d-er își înăbușă vorbele. În picioare avea nisece opinii. Mantaua-i era sdrențuită și dintr'un loc, la umăr, picura sânge.

— „Ce are el?“

— „L'a străpuns Kiriloff cu lancea, în dosul tufei, Măria Ta.“

— „De ce?“

— „Pentru-că i s'a strigat rusesc: „Ești afară, pleșuvule“, și el tot stetea acolo ca și o lacustă. Ei, atunci Kiriloff împinse puțin lancea în tufiș și-l întepă. Er Mehmed eși din dosul tufei.“

— „Dați-i un scaun.“

Prizonierul se lasă pe scaun, în vreme ce își duse mâna la inimă, gură și frunte. Fața lui deveni și mai tristă. Era evident, că nu aștepta nimic bun dela noul său domn. Nasul mare și încovaliat atârna acum cu totul peste mustețile lui brunete, și capul i-se plecă profund pe umeri.

II.

Majorul servise foarte mult la granița caucasică, așa înocăt acum nu mai avea nici decum lipsă de tălmaciu.

— „Îmi pare, că te cunosc deja“ dice el turcesc către prizonier. „D-ta ești colonelul Mehmed Bey.“

Turcul își plecă capul și părul, a-se aprofunda cu desăvârșire în sine.

— „Sunt pöve în rătăcire. D-ta ești probabil un altul?“

— „Eu nu mințesc nici-odată“, răspunse prizonierul. „Er fugii din Kasaanlik, ași m'au aflat soldații D-tale. Pe jos nu ajungi departe“, adause d-nsul c'un suris trist „indeosebi decă atât capul, cât și picioarele sunt rănite, er acum și umărul.“

— „Sci, că în vremuri de războiu... încep majorul.“

— „La ce-mi istorisești această? Puterea e pe partea D-văstră. D-văstră ați învins, puteți deci să mă impușcați. Eu soiam, spre ce sörte merg, când fugii aseră din casa oficerului, care mă luase la sine. Ei, și ce e această? Eu am perdut jocul, și trebuie să mor.“

Majorul, mișcat de tonul prizonierului, începă de-odată a-i vorbi mai blând.

— „Spune-mi, purtatu-s'a oficerul acela rău cu D-ta?“

— „Nu.“

— „Fosta-i strict tratat?“

— „Oficerul, la care m'au internat,

era un om escelent; el mă constrinse, să dorm în patul său, imi dedia de mâncat și de beut, se purta față de mine ca un frate, er nu ca un dușman.“

— „De ce ai fugit deci de-acolo?“

— „Ce Vă interesază această? Eu mă aflui în mâinile D-văstră; puteți așa-d-er face cu mine ce voiți. Numai mai iute, mai iute!“

Și un fel de suspin înăbușit răsuna în vocea bătrânului Turc. Capul îi cădă era-și adinc pe piept.

— „D-er ce ai gândit? Turcii să retrag pretutindeni, la D-văstră domnesce fόμεa, poporațiunea părăsesce orașele și fuge. N'ar fi fost mai bine, să aștepti ca să trecă vremea această? Războiul să va sfirși în curând, er D-ta te-ai fi putut reintörce acasă.“

— „Acasă? Și unde va fi atunci casa mea?“

— „Cum înțelegi această?“

— „Unde-mi voia afla familia? Eu soiu deja, că toți — fug în Asia mică. Familia mea încă va face așa. Unde o voi afla deci? Ah, de ce să mai vorbesc? Am făcut, ceea ce mi-am ținut de datorință.

De mörte nu pöte nimeni scăpa. Ceea ce e hotărât, să întâmplă. Fia-care trăesce numai cât îi e hotărât. Și eu nu pentru mine...“

Turcul amuți și făcū o mișcare negativă cu mâna.

— „D-ta ai dis: „familia mea“. Eu încă am o familie“, dice gânditor majorul.

— „D-ta ești ferioit; ve-ți trăi și ve-ți revedea. Ești ferioit, pentru-că n'ai cădut în priusöre.“

— „Spune-mi; — tocmai din cauza familiei D-tale te întreb — ai copii?“

Turcul își aplecă și mai profund capul. Un moment domni tăcere.

— „Ai mulți copii?“ întrebă din nou majorul.

— „Patru“, șopti încet Mehmed Bey.

— „Mari?“

— „Förte mici — cel mai mare e de șase ani.“

— „Al meu încă e de șase ani — dice majorul, într'un ton, ca și când ar vorbi numai cu sine.

(Va urma.)

decă o nedreptate în paguba lor proprie, și cer admiterea deplină a arbitragiului lor, pe când Anglia nu vrea să recunoască această autoritate, care ar pute deveni periculoasă însăși Statelor americane independente.

Scirile mai nouă privitoare la conflictul dintre aceste două mari puteri sunt următoarele:

Președintele *Cleveland* a scris proiectul de lege votat de congres, privitor la numirea comisiei ce va avea să reguleze granițele Venezuelei. „*Kölnische Zeitung*“ anunță, că comisiunea acasta înainte de toate va merge la Madrid și la Haga pentru de-a studia din actele spaniole și olandeze pretențiunile ce le-au avut Spania și Olanda față cu Venezuela, cari drepturi au trecut apoi mai târziu asupra Angliei.

Din *Caracas* se depeșază, că acolo din și în și crește dispoziția dușmănoasă față cu Anglia. A început a se mobiliza garda națională, și comercianții au hotărât să începă lupta comercială contra Angliei.

Bătrânul *Gladstone* fiind întrebat se-și da părerea asupra cestiunii Venezuelei, răspunde, că nu se amestecă în această afacere, de altminterlea însă mintea sănătoasă a ori-cărui om poate înțelege, cum ar trebui să se premergă.

SCIRILE PILEI.

— 13 (25) Decemvre.

Timp de primăveră. Din Sângerul de Câmpia ni-se scrie: Pe aici avem timp foarte bun; erna pare că ar fi trecut, și în locul ei avem timp frumos de primăveră; economii ară mereu și sămână, albinele sboră în liber; foc, firesce, nu mult ne trebuie, pe-un astfel de timp; er și ași (22 Dec. n.) am stat totă ziua cu ușile deschise, cu un cuvânt, avem adevărată primăveră, numai de nu am plăti-o scump colo prin Martie și Aprilie.

— o —

Pedepsa studenților croați, la care aceștia fură osândiți din partea senatului universitar din Agram, și care s'a publicat alaltăieri este următoarea: Opt dintre studenți, între cari și frații Franco, sunt eliminați pentru tot-deuna dela universitate, unul pe patru semestre, și opt pe două semestre. Aceia dintre studenți, cari de present se află în semestrul prim, primesc un dorgatoriu strict dela rector, cu amenințarea, că vor fi eliminați la cel mai mic incident provocat de ei.

— o —

D-șora Agata Bărsescu renumita artistă dramatică, a sosit ași din Viena în orașul nostru, unde va juca desă și în zilele următoare într'un ciclu de reprezentațiuni. Numai de curând d-șora Bărsescu a vizitat ca oșpe și Cernăuții, unde a secerat cele mai strălucite succese.

— o —

Duelul ministrului Perzel. După cum se șia, înainte cu câte-va săptămâni ministrul de interne *Desideriu Perzel* a avut un duel de săbii cu deputatul br. *Gabriel Andreansky*, în urma unui incident din camera deputaților. Pentru acest duel procuratura de stat a intentat procedură penală, atât contra ministrului cât și contra numitului deputat. În zilele acestea a sosit însă, la tribunalul din Budapesta, înconștințarea ministrului de justiție, că Majestatea Sa, pe baza dreptului prea înalt ce-l posedă, a ordonat abolitiunea procesului, chiar ca și în anul trecut, când de asemenea a ordonat abolitiunea procesului pentru duelul între *Perzel* și contele *Ladislau Szapary*.

— o —

Marina comercială română. *Monit. Of. publică* decretul regal, prin care serviciul de navigațiune maritimă, a cărui înființare și organizare au fost încredințate regiei monopolurilor statului, este trecut, până la nouă dispozițiuni, sub administrarea direcțiunii generale a căilor ferate. Tote cheltuelile făcute și cari se vor mai face cu întreținerea și exploatarea acestui serviciu, până la regularizarea definitivă a afacerii, se vor acoperi din suma de lei

2,500,000, luată ca împrumut dela fondul porturilor. — Vaporul român *Medea* ce aparține acestei marine comerciale, a sosit Duminecă la orele 12 în postul Constanța venind dela Constantinopol.

— o —

Esportul de vite din România în Rusia crește pe și ce merge. Un însemnat număr de comercianți de vite din Odessa și din alte localități din Rusia au venit la târgurile din Moldova și Dobrogea, și cumpără vite cu prețuri foarte bune. În cursul lui Noemvre s'au esportat în Rusia 14,589 boi, 3359 vaci, 333 viței.

— o —

Apele Dunării cresc mereu, și sunt temeri, ca Dunărea să nu se reverse, dintr'un ceas într'altul. Satele de pe țărmul bătrânului fluviu sunt alarmate. Dér și riurile mai mici din Moldova cresc. Apele Siretului venind foarte mari au rupt podul dela Drăgești.

— o —

In procesul din cauza abuzurilor dela accisele Bucurescilor, Curtea de apel din Bucuresci secția II și-a pronunțat sentința Sâmbătă. Ștefan Șutu a fost condamnat la un an și jumătate închisore; Bozianu la 2 ani închisore, și *Lindenberg, Herșcovici și Zeilicovici* la câte un an închisore. Condamnații au făcut recurs în cassatiă.

— o —

Banchetul inginerilor români. Vineri seara, inginerii dela căile ferate și dela ministerul lucrărilor publice au oferit — după cum cetim în „*Timp*“ — d-lui *Anghel Saligny*, directorul general al C. F. R. un mare banchet pentru a serba desăvârșirea podului de peste Dunăre, opera măreță, care a făcut nemuritor pe autorul proiectului, d. *Saligny*. Au luat parte la banchet 179 de persoane, toți ingineri români, și era o bucurie de a vedea strinși la aceeași masă atâția bărbați din cei mai culți ai țării, tineri și bătrâni, fraternisând în jurul unui inginer distins, d. *Saligny*, și arătând lumii exemplul rar al unei solidarități profesionale.

Dreptatea în Bucovina.

II.

Pentru a arăta și mai clar nedreptatea și dușmănoasă tratare a Românilor bucovineni, dep. *Dr. Zurcan* arată, că gimnasiul superior gr. or. din Suceva s'a creat din mijlocele fondului religios, și are menirea de-a fi un institut pentru fiii bisericei gr. or., în care școlarii de altă confesiune n'au să fie primiți, decât excepțional. La început însă, fiind-că școlarii gr. or. erau puțini, s'au primit și școlarii de alte confesiuni și naționalități; dér crescând mai târziu frecuența școlărilor gr. or., guvernul în loc să eschidă pe școlarii, ce nu aparțin confesiunii gr. or., făcând astfel loc școlărilor gr. or., a sistematizat, pe lângă cele 8 clase principale cu limba de propunere germană, încă și patru clase paralele inferioare cu limba de propunere română. Prin acasta s'a încurajat poporul român al Bucovinei și a început a-și trimite copiii la școala română în așa număr, încât localul școlii nu mai era de-ajuns, și guvernul fii silit să zidescă, cu cheltuella fondului religios gr. or., un alt edificiu corăspunător cerințelor prezente. Îndată ce noul edificiu fii terminat, afliuența școlărilor gr. or. la acest institut deveni așa de mare, încât încă în acest an școlar, 1895—96, au trebuit să se primescă în despărțământul român al clasei prime, după un examen de primire conform prescrișelor legii, 93 de școlari, cari n'au putut fi adăpostiți într'un singur local al nou ziditului edificiu gimnasial.

Direcțiunea gimnasială făcū arătare consiliului școlar al țerei, de unde în a 12-a și după înscriere veni ordin, ca pe școlarii, ce trec peste numărul de 80 într'o clasă să-i eschidă. *Astfel fură eschiși în 12 Septembrie c. 13 școlari gr. or.*, cari erau deja înscriși în prima clasă a despărț. român, luându-li-se prin acasta ori ce posibilitate de a-se desvolta în limba lor română, fiind-că în țără nu există un al doilea gimnasiu român, pe când copiii germani le stau la dispozițiune trei gimnasii. De aci se poate vedea, cât de întemeiate sunt numărösele petițiuni, subscrise ce aprôpe tote comunele Bucovinei și prezentate camerei primăveră trecută pentru înființarea unui gimnasiu român în capitala Cernăuți. Eschiderea școlărilor gr. or. dela frecuentarea acestui institut confesional s'a făcut

contra clarelor stipulațiuni ale uricului de fondare al gimnasiului superior gr. or. din Suceva și a fost adusă atât din partea vorbitorului, ca și a consistorului, imediat pe cale telegrafică, la cunoscința ministeriului de culte, dér acesta a găsit firescă eschiderea tinerilor români și nu și-a mai bătut capul cu cestiunea acasta.

Veți așd și vă veți mira — conti nua vorbitorul, — cum se îngrijesce la noi în Bucovina de cultivarea poporului. Eu cred, că în totă Europa, ba ași dice chiar, că în totă lumea civilizată nu există cazul, că un inspector școlar al țerei să nu cunoscă de loc limbile țerei; numai la noi în Bucovina, unde există trei limbi ale țerei cunoscute de lege, se importază aume din Viena, seu din alte locuri germane, inspectorul școlar al țerei, care afară de limba germană, nu cunoscă nici o limbă a țerei, — nici cea română nici cea rutână. Astfel avem ași un inspector școlar al țerei, care-i tot așa de puțin în stare să inspecționeze școlile române și rutene ale Bucovinei, precum de pildă eu pe cele chineze (Haritate).

Despre acest inspector școlar, cu numele *Tumlriz*, care nici idee n'are de limba română, spune vorbitorul, că la un examen de calificățiune din acest an s'a întrepus pentru o candidațiă, care din limba română n'a corăspuns nici în scris, nici verbal, dér despre care inspectorul susținea, că a corăspuns și cerea aprobarea ei. Fiind-că profesorul esaminator a refuzat de-a împlini dorința inspectorului, acesta a provocat întreaga comisiune esaminătoare să hotărască în cauză și se voteze. Atunci s'a întemalal ne mai pomenitul cas, că cei 6 comisari de esaminare, cari nu cunosc limba română, au votat pentru aprobare, pe când cei 5, cari cunoscseau limba română, au votat contra aprobării. Astfel s'a aprobat pentru catedra instrucțiunii române o învățătorită, pe care bărbații de specialitate au declarat-o neapță, pe când altele, relativ mai vrednice, au rămas neaprobrate.

Vorbesce apoi de întemeierea școlilor române. Deși, după lege, limba de propunere în școlile populare au s'o hotărască comunele, cari crează și susțin școlile, consiliul școlar al țerei se slesce cu tot prețul să introducă limba rutână și în localitățile române seu mixte. Exemplu, între altele, cazul din *Ipotesci*, comună situată în apropierea frontierei române și în districtul curat românesc al Sucevei. Acastă comună a hotărât încă în anul trecut, să creze o nouă școlă în sat cu respectata dorință, ca să se introducă în ea limba română ca limbă de propunere. Încă înainte de a-se termina zidirea școlii, inspectorul școlar districtual dase ordin, să se introducă în ea limba rutână și să se angajeze un învățător rutean. Comuna protesteză, trimițând de repetite-ori deputațiuni la președintele consiliului școlar districtual, cărui i-au declarat, că chiar dacă locuitorii comunei ar fi fost în adevăr odată Ruteni, ei însă doresc, ca copiii lor să se potă folosi de limba română, și de aceea cer introducerea acesteia ca limbă de propunere. Deputațiunile însă nu tot-deuna au fost refuzate. Încercă apoi reprezentanța comunei, adresându-se cu petiți cără tote forurile, și unde numai a scut, dér tote înzadar. În fine comuna hotărî să nu trimită copii la școlă cu nici un preț. Atunci eși la fața locului inspectorul școlar districtual cu un comisar dela prefectură, ca să facă cercetare. Mărturisirile depuse de tote părțile au constatat, că dorința unanimă a comunei este introducerea limbii române ca limbă de propunere în școlă. Cu tote pedepsele în bani impuse și în ciuda amenințării cu asistență de gendarmi și cu execuțiune militară, locuitorii au declarat franc, ca sunt gata să plătescă pedepsele, să se lase întemnițați, să li-se sequestreze și cămașa de pe trup, dér copii nu și-i vor trimite la școlă rutână. Deși acasta plângere a comunei s'a înaintat și presidentului țerei, printr'o deputățiune, până în present nu s'a corăspuns dorinței acestei comune.

Astfel se promovă în Bucovina cultura poporului român, astfel se aplică față de poporul român dreptatea pe terenul școlastic!

Vorbitorul arată apoi, cum poporațiunea română este preterată și vitreg tratată și pe tote terenurile administrațiunii. În tote oficiile și branșele se contrabandază streini (germani și poloni) din alte provincii, fără cele mai elementare cunoscințe ale limbilor; aceștia nu numai că nu pot comunica cu poporul roman, dér nu voese să primescă nici un fel de harti scrise romanesce etc.

Vorbitorul termină cerând dela guvern înainte de tote paralelisarea primei clase române dela gimnasiul gr. or. din Suceva; crearea unui gimnasiu românesc complet cu clase paralele rutene în Cernăuți, și în-

truducerea limbii de propunere române și rutene la c. r. pedagogiu de stat din Cernăuți; apoi rechemarea inspectorului școlar al țerei, care nu cunosc de loc limbile țerei, și înlocuirea lui prin un bărbat de specialitate, care cunoscă perfect limbile țerei, precum și introducerea limbii de propunere la școlile populare în sensul stipulațiunilor legii și conform dorinței exprimate a comunelor și corporațiunilor, cari susțin școlă; la aședarea funcționarilor pe tote terenurile administrațiunii în Bucovina să se țină deosebit cont de cunoscința limbilor țerei, ér celor plasați deja să li-se impună imperios datoria de a-le învăța, și de-a le da ordin nu numai ca să comunice cu poporul în limba sa, ci să și primescă fără dór și pôte tote incursele și quitanțele scrise în limba română seu rutână, resolvându-le în aceeași limbă.

Dare de sémă.

Iclândel, 15 Dec. n. 1895.

On. D-le Redactor! Binevoiti a da loc în colonele prețuitului diar „*Gazeta Transilv.*“ următoarei dari de sémă pentru cei cari au donat în folosul școlii gr. cat. din Iclândel, chitându-se cu mulțamită.

N. Vlad 2 fl., Victoria Erdelyi (Orăștia) 1 fl., Ștef. Radic (Petroșeni) 2 fl. G. Vlasa (Ciucudiu) 1 fl. Din Predeal: G. Gavanescu 2 fl. 50 cr., I. Poșea 1 fl., P. Ciuncan 2 fl., G. Dogarescu 1 fl., A. Cioclanu 2 fl., Ilie Stefanescu 50 cr., Gábor Jozsef 1 fl., Ivan Dobrota (Făgăraș) 5 fl. Din Ghimeș: G. Ciobotar, preot 50 cr., I. Deva, învăș. 40 cr., Oltean T. Gabor, jude 30 cr., G. Suciuc 40 cr., I. Barcianu 30 cr., A. Biliboc 15 cr., I. Vlasiu 20 cr., S. Băcilă 40 cr. Din Velcheriu: I. Albon 1 fl., Aron Boca 20 cr. Din Sighișora: G. Negru 1 fl., I. Kreisinsky 50 cr., D. Moldovan, protop. 1 fl., I. Muntean 50 cr., Firuția Negru n. Sandru 1 fl., Weisz, preot rom. cat. 1 fl., I. Șandru și Gross 2 fl., T. Mossores 50 cr.

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 24 Decemvre. În cercurile politice s'a lătit din nou faima, după cum anunță „*Magyarország*“, că camera deputaților va fi disolvată deja în luna viitoare. Se dice, că pe guvern l'a silit la acasta însuși partidul liberal, care nu voese să aștepte până ce se va organiza opozițiunea.

Budapesta, 24 Decemvre. Astădi din nou a intrat derută la bursa de aci. Hărțile de valoare internaționale au scădut în preț cu câte 4—5 fl. bucata. Din Viena de-ase-menea sosesc sciri foarte neliniștitoare.

Berlin, 24 Decemvre. „*Local Anzeiger*“ anunță, că guvernul rusesc ar fi întrebat în mod confidențial pe guvernul engles, că nu ar ave nimic în contră, decât guvernul rusesc, care stă în bune relațiuni cu guvernul american, s'ar întrepune pentru incheierea unei împăciuirii.

Bucuresci, 24 Decemvre. Personalul dela marele stat major precum și acela dela comandamente va fi mărit cu începerea dela 1 Februarie.

Bucuresci, 24 Decemvre. „*Timpul*“ anunță, că alaltăieri noștea o cetă de Unguri au năvălit asupra lucrătorilor dela fabrica de hărți din Bușteni un lucrător român a rămas mort, un altul e pe morțe, ér doi sunt greu răniți. Eri diminătă o parte din Unguri au fost prinși. Parchetul din Ploesci a fost imediat avisat și a început o anchetă.

DIVERSE.

Din selav milionar. În Chicago trăesece un om cu numele *Bates Levici*, care s'a născut încă ca sclav. Astădi el e de 70 ani. În 1861 a intrat ca servitor la o fabrică și de atunci și-a adunat o avere de 10 milioane. *Bates Levici* este un om foarte simplu, dér face multe binefaceri.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Decembrie 1895.

Table of stock market prices in Vienna, listing various securities like gold, silver, and bonds with their respective prices.

Cursul pietei Braşov.

Din 26 Decembrie 1895.

Table of market prices in Braşov, listing items like banknotes, silver, and various currencies.

Comptourul: Váczikörut 16 lângă Basilica. Iustinian M. Grama BUDAPESTA. Casa fondată în anul 1872.

Unicul Specialist în produse de Petroleum.

Am onoare a avisa onoratul public român, cumcă dela 5 Octomvre a. c. am primit, din Pensylvania (America) singurul depozitoriu în specialitatea de Petroleu:

Kaiseroel-Petroleum.

Marca „Imperator“, prima Type blanc neesplodabil, fără miros. Cântar specific 0.805. Punctul de aprins 40° Abeltest. Garantat cu 20—22% consumul mai puţin ca la petroleul indigen.

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potú face şi reînori ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiá-cărei luni.

Domnii abonaţi sê binevoiască a arăta în deosebî, când voiesc ca espedarea sê li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou, sê binevoiască a scrie adresa lámurit şi sê arate şi posta ultimá.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Cereţi un catalog de preţuri, care trimite gratis şi franco Brüder Placht

prima fabrică de corde şi instrumente musicale Schömbach Nr. 379, lângă Eger (Boemia).

Recomandă corde şi instrumente recunoscuta ca cele mai bune, sub garanţie. Violine, Arcuri, Concert-Cellos, Cite-re, Guitarre, Concert-Flaute, Concert-Clarinet, Etais de Violină.

Rugăm a se adresa către Brüder Placht, Agenti locali se caută.

Correspondenţă: nemşesce, boemesce, ruseste, franţuzesce. 840.13—20

Numere singuratice a 5 cr. se potú cumpêra în din „Gazeta Transilvaniei“ librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1895.

Large railway schedule table with multiple columns for train types, times, and destinations. It is organized into sections for different routes: Budapesta - Predeal, Ghirişu - Turda, Copşa-mică - Sibiu - Avrigu - Făgăraşu, Simeria (Piski) - Hunedóra, Brasov - Zerneşti, Mureş - Bistriţa, Arad - Timişóra, Cucurdea - Oşorheiu - Regh.-săsesc, Sibiu - Cisnădie, and Sighişóra - Odorheiu-săcuesc.

Nota: Orela fusemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadráti cu linii mai negre însemnăză orela de nópte.